

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра підприємництва і маркетингу

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
ОБГРУНТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РІШЕНЬ
ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ
підготовки бакалавра
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Бізнес економіка

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків» підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, освітньо-професійної програми Бізнес економіка

Розробник: Ірина Цимбалюк, професорка кафедри підприємництва і маркетингу, д.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми Економіка підприємства

Тетяна Сак

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри підприємництва і маркетингу

протокол № 1 від 27.08._2021 р.

Завідувач кафедри підприємництва і маркетингу

Костянтин Павлов

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Бізнес економіка	Нормативна
Кількість годин/кредитів ECTS 150/5		Рік навчання 4
		Семестр 1-ий
		Лекції 18 год
		Практичні (семінарські) 18 год Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 68 год
	Консультації 46 год	
	Форма контролю: екзамен	

II. Інформація про викладача

Цимбалюк Ірина Олександрівна – д.е.н., доцент, професор кафедри підприємства і маркетингу.

Контактна інформація – Tymbaliuk.Iren@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Анотація курсу. Підвищення ефективності української економіки неможливо без серйозної перебудови принципів і механізмів управління підприємствами. Традиційний функціональний підхід до управління концентрує увагу менеджменту на окремих завданнях, персоналі, структурі, тоді як власне процеси діяльності нерідко залишаються поза увагою. Таким чином, для сучасного фахівця в галузі управління вкрай необхідно засвоїти принципи, методи й Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків. Тому запропонований курс є важливим з огляду пошуку інструментів та технологій розвитку підприємств.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни – «*Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків*» – інтенсивний практикум, який формує універсального економіста-менеджера, який самостійно приймає рішення, визначає технології та інструменти прийняття підприємницьких рішень з урахуванням світогосподарських тенденцій. *Мультифункціональність* (економіст-менеджер, який працює в підприємстві, торгівлі, біржовій діяльності) і *універсальність* (економіст-менеджер сам приймає обґрунтовані рішення – саме такі спеціалісти високо цінуються на міжнародному ринку праці) – головні цілі навчальної дисципліни.

3. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до фундаментального аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми підприємства і розробляти рішення.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях: розробка і застосування нових економічних, торгівельних, біржових інструментів.

ЗК-5. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій: використання цих технологій для налагодження внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

ФК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

ФК-4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

ФК-11. Здатність аналізувати існуючі й передбачати майбутні економічні процеси у виробництві, підприємницькій структурі, торгівлі, біржовій діяльності.

ФК-12. Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії й практики економіки підприємства та підприємницької діяльності.

ФК-13. Здатність досліджувати динаміку зміни ринкової кон'юнктури й узагальнювати розвиток ситуацій. Здатність обґрунтовувати економічні результати діяльності підприємства.

ФК-14. Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків організації та ведення власного бізнесу, визначати стратегічну мету підприємства, окреслювати загальну стратегію його діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН-2. Вміти проводити науково-методологічні дослідження діяльності підприємства, аналіз та оцінку використання його потенціалу в досягненні цілей.

ПРН-4. Вміти приймати управлінські рішення щодо формування інноваційно-інвестиційного портфеля підприємства.

ПРН-5. Вміти проводити комплексний економічний аналіз діяльності підприємства в умовах ризику та невизначеності.

ПРН-6. Вміти розробляти стратегії та плани діяльності підприємства в цілому та його окремих підрозділів. Володіти методологією прогнозування, розробки стратегії та розвитку власної справи у сферах виробництва та надання послуг.

ПРН-7. Уміти розробляти та обґрунтовувати господарські рішення щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування підприємства.

ПРН-8. Вміти здійснювати контроль за ефективністю використання ресурсів і досягненням поставлених завдань.

4. Структура навчальної дисципліни.

Схема курсу денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Обґрунтування підприємницьких рішень						
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень	6	2	2	2		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності	6	2	2	2		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень	6	2	2	2		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності	8	2	2	2	2	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень	8	2		2	4	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності	8			8		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності	8			8		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 8. Теорія корисності та її застосування у процесі прийняття рішень	8			8		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Разом за модулем 1	58	10	8	34	6	тести, ситуаційні завдання, розв'язування задач. Максимальна оцінка 30 балів

Змістовий модуль 2. Оцінювання ризиків						
Тема 9. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	8	2		6	6	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 10. Критерії прийняття рішень за умов ризику						усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 11. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях	8	2		6		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали.
Тема 12. Обґрунтування інвестиційних і фінансових рішень за умов ризику	8	2	2	4		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 13. Якісне оцінювання підприємницьких ризиків	6		2	4		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 14. Кількісне оцінювання підприємницьких ризиків	8	2	2	4		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 15. Основи ризик-менеджменту. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику	6		2	4		усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Разом за модулем 2	52	8	10	34	6	тести, ситуаційні завдання, розв'язування задач. Максимальна оцінка 30 балів
Разом	150	18	18	68	49	Максимальна оцінка 100 балів

Примітки: ¹ Всього годин лекцій і практичних занять² Office 365 – може проводитися он-лайн лекції для студентів з індивідуальним планом навчання або заочної форми навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин.

III. Завдання для самостійного опрацювання.

Передбачає виконання однієї із запропонованих тем на вибір.

1. Обґрунтування прийняття господарських рішень в металургії.
2. Обґрунтування прийняття господарських рішень в сільському господарстві.
3. Обґрунтування прийняття господарських рішень в туризмі.
4. Обґрунтування прийняття господарських рішень в страхуванні.
5. Обґрунтування прийняття господарських рішень в банківському секторі.
6. Обґрунтування прийняття господарських рішень в будівництві.
7. Обґрунтування прийняття господарських рішень в хімічній промисловості.
8. Обґрунтування прийняття господарських рішень в нафтогазовому секторі.
9. Обґрунтування прийняття господарських рішень в енергетиці.
10. Обґрунтування прийняття господарських рішень в освіті.
11. Обґрунтування прийняття господарських рішень в житлово-комунальному господарстві

IV. Політика оцінювання

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені.

Студентам потрібно пройти безкоштовний курс академічної доброчесності в університеті <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Шкала оцінювання курсу денної/заочної форми навчання

Вид заняття	Аудиторне навантаження			Самостійна робота	Консультації
	Лекції	Практичні заняття	Модульний контроль		
Форма контролю	Відвідування занять	Усне опитування, ситуаційні завдання, розв'язування задач	Тести	Письмова самостійна робота	Онлайн-консультавання
Бал оцінювання	Не оцінюється	36	60	4	0

Критерії оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно	Студент опрацював цілий курс згідно програми, оперує основними поняттями та вміє їх застосовувати на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності
82 – 89	Дуже добре	Студент опрацював цілий курс згідно програми, оперує основними поняттями, проте може застосувати більшість положень на практиці, здобути компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності з незначними помилками
75 - 81	Добре	Студент опановує 80–90 % курсу згідно програми, оперує більшістю основних понять та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності
67 -74	Задовільно	Студент опановує 60-70% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з незначними помилками
60 - 66	Достатньо	Студент опановує 60% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою лектора
1 – 59	Незадовільно	Студент опановує 60% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, не розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою лектора

V. Підсумковий контроль

Іспит відбувається у формі тестових завдань. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Містять 60 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в один бал. Максимальна оцінка 60 балів. Іспит проводить згідно розкладу.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. *Управління підприємницькими ризиками.* Конспект лекцій. / Укл.: І. О. Цимбалюк Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2020. 116 с.
2. Полінкевич О.М., Волинець І. Г. *Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків:* навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 336 с.
3. Донець Л.І. та ін. *Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків :* Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2017. 472с.

Додаткова

4. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. *Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків:* Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 670 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/550/1/Обґрунтування%20господарських%20рішень%20навчальний%20посібник.pdf>
5. Вітлінський В. В. *Ризик у менеджменті.* К. : ТОВ «Борисфен», 1996. 326 с.
6. Клименко С. М., Дуброва О. С. *Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику.* К. : КНЕУ, 2004. 272 с.
7. Машина Н. І. Економічний ризик і методи його вимірювання : [навч. посіб.]. К. : ЦНЛ, 2003. 188 с.
8. Смирнов Э. А. Разработка управленческих решений : [учеб. для вузов]. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 271 с.
9. Устенко О. Л. Предпринимательские риски: основы теории, методология оценки и управление. К. : Асеусвит, 1996. 146 с.

Викладач

І. О. Цимбалюк